

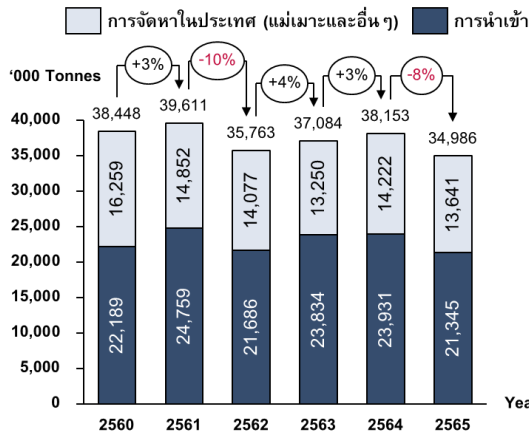
ภาพรวมธุรกิจ

- ธุรกิจการจัดจำหน่ายและนำเข้าถ่านหินในประเทศไทยเป็นตลาดที่มีผู้ประกอบการน้อยราย (**Oligopoly market**) โดยสามารถแบ่งกลุ่มผู้ประกอบการออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ **1) ผู้ประกอบการรายใหญ่** เช่น บมจ. บ้านปู (BANPU) บมจ. ลานนา รีซอร์สเซส (LANNA) เป็นต้น ผู้ประกอบการกลุ่มนี้มีเงินลงทุนสูง มีการเข้าร่วมลงทุนกับเหมืองถ่านหินในต่างประเทศ ทำให้มีความมั่นคงด้านแหล่งสำรองถ่านหิน กลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่เป็นโรงงานปูนซีเมนต์หรือโรงไฟฟ้าถ่านหิน ทั้งนี้ การแข่งขันในตลาดนี้มีไม่มากนักเนื่องจากผู้ใช้มีศักยภาพนำเข้าถ่านหินโดยตรง อีกทั้งผู้ประกอบการบางรายจำหน่ายถ่านหินให้แก่บริษัทในเครือเป็นหลัก เช่น LANNA ขายถ่านหินส่วนใหญ่ให้แก่ บมจ. ปูนซีเมนต์นครหลวง เป็นต้น **2) ผู้ประกอบการขนาดกลางและเล็ก** เช่น บมจ. ยูนิค ไมนิ่ง เซอร์วิสเซส (UMS) บมจ. เอเซียกรีน เอ็นเนอร์จี (AGE) และ บมจ. ไทยแคปปิตอล คอร์ปอเรชั่น (TCC) เป็นต้น ผู้ประกอบการในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะไม่มีการร่วมทุนกับเหมืองถ่านหินในต่างประเทศ จะมีลักษณะการทำธุรกิจแบบซื้อมา-ขายไป (Trading company) ทำให้มีปัญหาเรื่องความไม่แน่นอนในการส่งมอบและความสม่ำเสมอของคุณภาพถ่านหิน อาศัยความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการกับเจ้าของเหมืองถ่านหินและลูกค้าเป็นจุดแข็งในการประกอบธุรกิจ โดยมีกลุ่มลูกค้าเป้าหมายหลักเป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลางและเล็ก ซึ่งสภาพตลาดมีการแข่งขันมากกว่ากลุ่มที่ลูกค้าเป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และ **3) ผู้ค้ารายใหญ่ในต่างประเทศ** ซึ่งจะส่งถ่านหินเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยในลักษณะลำเรือขนาดใหญ่ต่อครั้ง โดยจะส่งมอบถ่านหินทั้งลำเรือให้กับผู้ซื้อในคราวเดียว ผู้ค้าถ่านหินดังกล่าว ได้แก่ Rio Tinto, Glencore, Noble Energy, Eastern Energy, Phenix Commodity เป็นต้น (ที่มา: อ้างอิงจากรายงาน 56-1 ปี 2553 บมจ. บ้านปู (BANPU))
- การจัดหาถ่านหินของประเทศไทยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา พบว่า แนวโน้มการจัดหาถ่านหินลดลง ในด้านการนำเข้าลดลงจาก 24.76 ล้านตัน ในปี 2561 เป็น 21.35 ล้านตัน ในปี 2565 หรือลดลง 13.8% โดยคิดเป็นสัดส่วนการนำเข้าจากแหล่งต่างประเทศอยู่ที่ 62.0% มีทิศทางเดียวกับการจัดหาถ่านหินจากแหล่งในประเทศที่ลดลงเช่นกัน โดยลดลงจาก 14.85 ล้านตัน ในปี 2561 เหลือ 13.64 ล้านตันในปี 2565 หรือลดลง 8.0% จากการผลิตลิกไนต์ที่เหมืองแม่เมาะและเหมืองแหล่งอื่นๆ ลดลง สาเหตุจากการหมดอายุประทานบัตรเป็นสำคัญ สำหรับช่วง 3 เดือนแรกของปี 2566 ปริมาณการจัดหาถ่านหินลิกไนต์ อยู่ที่ระดับ 4.21 ล้านตัน ลดลง 22.7%YoY โดยการผลิตลิกไนต์ ลดลง 3.0%YoY ซึ่งปัจจุบันการผลิตลิกไนต์ในประเทศเป็นการผลิตจากเหมืองแม่เมาะทั้งหมด ส่วนการนำเข้าถ่านหิน ลดลง 30.6%YoY
- การใช้ถ่านหินในประเทศไทยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา พบว่า มีแนวโน้มปริมาณการใช้ลดลง จาก 39.34 ล้านตัน ในปี 2561 เป็น 35.57 ล้านตัน ในปี 2565 หากพิจารณาจากประเภทของถ่านหิน พบว่า ในปี 2565 มีการใช้ถ่านหินนำเข้ารวม 21.53 ล้านตัน ลดลง 10.6%YoY แบ่งเป็นการใช้ในอุตสาหกรรม 61.3% ที่เหลืออีก 38.7% ใช้เป็นเชื้อเพลิงในการผลิตกระแสไฟฟ้าของภาคเอกชน ขณะที่การใช้ถ่านหินลิกไนต์ ในปี 2565 อยู่ที่ 14.03 ล้านตัน ลดลง 3.4%YoY ซึ่งแบ่งเป็นการใช้ในการผลิตไฟฟ้าของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ (กฟผ.) 97.4% และอีก 2.6% นำไปใช้ในภาคอุตสาหกรรม สำหรับช่วง 3 เดือนแรกของปี 2566 ความต้องการใช้อยู่ที่ระดับราว 3.96 ล้านตัน ลดลง 1.7%YoY โดยการใช้ถ่านหิน ลดลง 0.6%YoY จากการใช้ในภาคอุตสาหกรรมที่ลดลง 7.0%YoY และการใช้เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าเพิ่มขึ้น 12.8%YoY ตามแผนการเลื่อนปลดเครื่องโรงไฟฟ้าแม่เมาะ เพื่อช่วยบรรเทาผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตไฟฟ้าจากวิกฤติการณ์ราคาพลังงาน ส่วนการใช้ลิกไนต์ ลดลง 5.9%YoY

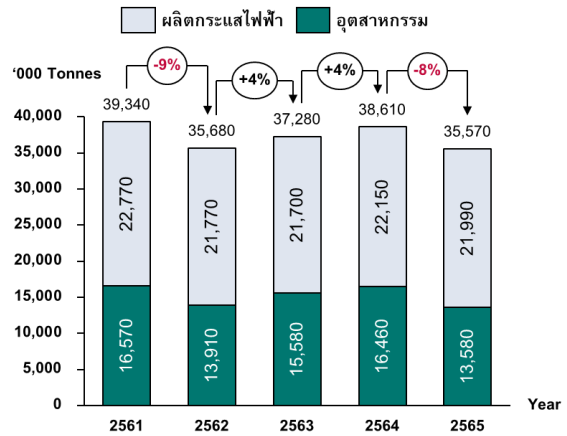
Disclaimer:

ข้อมูล บทวิเคราะห์ และการแสดงความคิดเห็นต่างๆที่ปรากฏอยู่ในรายงานฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นบนพื้นฐานของแหล่งข้อมูลที่ได้รับมาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมซึ่งเป็นเอกสารภายในของธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮาส์ จำกัด (มหาชน) เท่านั้น ทั้งนี้ธนาคารฯ จะไม่รับผิดชอบต่อความเสียหายใดๆทั้งปวงที่เกิดขึ้นจากการนำข้อมูล บทวิเคราะห์ การคาดหมาย และความคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ไปใช้ โดยผู้ที่ประสงค์จะนำไปใช้ต้องยอมรับความเสี่ยง และความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นเองโดยลำพัง

รูปที่ 1 การจัดหาถ่านหินและถ่านหินของประเทศไทย

รูปที่ 2 การใช้ถ่านหินและถ่านหินในประเทศไทย

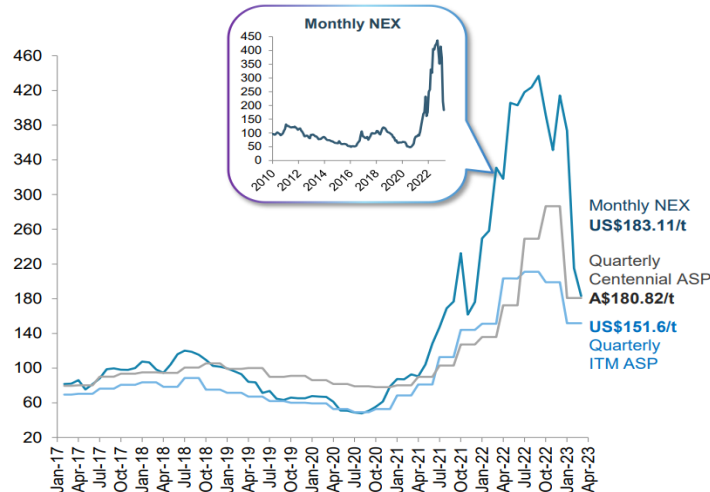

ที่มา : รวบรวมโดยวิจัยธุรกิจธนาคารแลนด์แอนด์เอนด์เข้าสู่จากข้อมูลของสำนักงานนโยบายและแผนพลังงานกระทรวงพลังงาน

- สถานการณ์ด้านราคา ในปี 2565 ราคาถ่านหินมีความผันผวนสูงจากหลายปัจจัยทั้งจากเรื่องความตึงเครียดทางภูมิรัฐศาสตร์ โรคระบาดและสภาพอากาศ การห้ามนำเข้าถ่านหินจากรัสเซียของสหภาพยุโรปและพันธมิตรมีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการหยุดชะงักของห่วงโซ่อุปทาน โดยเฉพาะถ่านหินคุณภาพสูงที่มีอุปทานจำกัด ราคาถ่านหินคุณภาพสูงจึงปรับตัวเพิ่มขึ้นไปอยู่ในระดับที่สูงเป็นประวัติการณ์ และผันผวนสูงเกือบตลอดทั้งปี ในขณะที่ราคาถ่านหินคุณภาพต่ำ ซึ่งส่วนใหญ่ผลิตในอินโดนีเซียปรับตัวเพิ่มขึ้นในช่วงต้นปีหลังจากที่รัฐบาลอินโดนีเซียห้ามส่งออกถ่านหิน ต่อมาภายหลังได้เปิดให้มีการส่งออกตามปกติ ราคาถ่านหินประเภทนี้ก็ปรับตัวลดลงแต่ยังทรงตัวอยู่ในระดับสูง

รูปที่ 3 Thermal Coal Benchmark Price

Unit: US\$/t; A\$/t for CEY

ที่มา : เอกสารเผยแพร่ข้อมูลนำเสนอณกวีวิเคราะห์ ไตรมาส 1 เดือน ม.ค. - มี.ค. 2566 บมจ.บ้านปู

Disclaimer:

ข้อมูล บทวิเคราะห์ และการแสดงความคิดเห็นต่างๆที่ปรากฏอยู่ในรายงานฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นบนพื้นฐานของแหล่งข้อมูลที่ได้รับมาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมซึ่งเป็นเอกสารภายในของธนาคารแลนด์ แอนด์ เอนด์ จำกัด (มหาชน) เท่านั้น ทั้งนี้ธนาคารฯ จะไม่รับผิดชอบความเสียหายใดๆทั้งปวงที่เกิดขึ้นจากการนำข้อมูล บทวิเคราะห์ การคาดหมาย และความคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ไปใช้ โดยผู้ที่ประสงค์จะนำไปใช้ต้องยอมรับความเสี่ยง และความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นเองโดยลำพัง

แนวโน้มธุรกิจ

- สำหรับแนวโน้มธุรกิจนำเข้าและจำหน่ายถ่านหินของไทยในปี 2566 คาดว่าจะมีทิศทางปรับตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อย จากการคาดการณ์ของสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน ที่คาดว่าแนวโน้มความต้องการใช้ถ่านหินและลิกไนต์จะเพิ่มขึ้น 0.7%YoY จากการใช้ถ่านหินนำเข้าที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการใช้ในภาคอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนลิกไนต์ภายในประเทศ และการใช้ลิกไนต์ในการผลิตไฟฟ้าของโรงไฟฟ้าแม่เมาะเพื่อลดภาระค่าไฟฟ้าในช่วงที่ราคาก๊าซธรรมชาติปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น สำหรับราคาถ่านหินในปี 2566 คาดว่าจะมีแนวโน้มลดลงเนื่องจากการปรับตัวเข้าสู่ภาวะสมดุลของห่วงโซ่อุปทาน อย่างไรก็ตาม จากความขัดแย้งระหว่างยุโรปกับรัสเซียที่ยังคงอยู่และมาตรการห้ามนำเข้าถ่านหินจากรัสเซียของยุโรป จะทำให้ภาวะอุปทานของถ่านหินค่าความร้อนสูงยังคงตึงตัว ดังนั้นราคาถ่านหินคุณภาพดีน่าจะยังคงอยู่ในระดับสูงถึงแม้จะลดลงจากปี 2565 ในขณะที่ราคาถ่านหินคุณภาพต่ำคาดว่าจะมีเสถียรภาพมากกว่าเพราะราคาถ่านหินในกลุ่มนี้ในปี 2565 ไม่ได้ปรับตัวขึ้นไปมากนัก เนื่องจากผู้ผลิตในอินโดนีเซียสามารถเพิ่มการผลิตได้เพียงพอกับความต้องการ

ผู้จัดทำบทวิเคราะห์

นายเชียวชาญ ศรีชัยยา (cheawchans@lhbank.co.th)

วิจัยธุรกิจธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮ้าส์

ธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน)

Disclaimer:

ข้อมูล บทวิเคราะห์ และการแสดงความคิดเห็นต่างๆที่ปรากฏอยู่ในรายงานฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นบนพื้นฐานของแหล่งข้อมูลที่ได้รับมาจากแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมซึ่งเป็นเอกสารภายในของธนาคารแลนด์ แอนด์ เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน) เท่านั้น ทั้งนี้ธนาคารฯ จะไม่รับผิดชอบความเสียหายใดๆทั้งปวงที่เกิดขึ้นจากการนำข้อมูล บทวิเคราะห์ การคาดหมาย และความคิดเห็นต่างๆ ที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ไปใช้ โดยผู้ที่ประสงค์จะนำไปใช้ต้องยอมรับความเสี่ยง และความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นเองโดยลำพัง